

2. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності»: Наказ Міністерства фінансів України від 07.02.2013 р. № 73 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua>.

3. План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій від 09.12.2011 № 1591 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z1557-11>.

4. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 9 «Запаси» від 20.10.1999 № 246 (зі змінами та доповненнями) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0751-99>.

Горбач В.А.

студент,

Чернігівський національний технологічний університет

Науковий керівник: Ворона О.М.

головний державний ревізор-інспектор,

Державна податкова інспекція у м. Чернігові

ДЕФІНІЦІЯ ЕКОНОМІЧНИХ КАТЕГОРІЙ «УМОВНЕ ЗОБОВ'ЯЗАННЯ» ТА «УМОВНИЙ АКТИВ»

Основним ресурсом для будь-якого підприємства є якісна інформація, володівши якою воно зможе ціленаправлено здійснювати планування тактичних та стратегічних заходів відносно максимізації фінансових результатів. Інформація щодо передбачення підприємством можливості виникнення зобов'язань та активів, які ідентифікуються як «умовні» є тією якісною інформацією, яка здатна суттєво вплинути на діяльність підприємства.

Проте наразі нею нехтують і відображають її у примітках до фінансової звітності недоречним чином або взагалі не наводять, що є негативним явищем у господарській діяльності підприємства. А тому проведення дослідження з метою підкреслення важливості даної інформації є, в повній мірі, актуальним та бажаним.

Завдання даної роботи є розгляд трактувань термінів «умовне зобов'язання» та «умовний актив».

Визначення категорії «умовне зобов'язання», які можна зустріти в стандартах бухгалтерського обліку та словниках економічного спрямування запропоновані у табл. 1.

Після здійснення оцінки тлумачення терміну «умовне зобов'язання», можна сказати, що умовне зобов'язання – це потенційне зобов'язання, яке може виникнути в майбутньому під дією певних факторів та подій, а період виникнення та розмір грошової оцінки зобов'язання можна наближено прогнозувати.

Трактування категорії «умовне зобов'язання»

Джерело	Визначення терміну «умовне зобов'язання»
МСБО 37 «Забезпечення, умовні зобов'язання та умовні активи» [1]	- це можливе зобов'язання, яке виникає внаслідок минулих подій і існування якого підтвердиться лише після того, як відбудеться або не відбудеться одна чи кілька невизначених майбутніх подій, не повністю контрольованих суб'єктом господарювання, або існуюче зобов'язання, яке виникає внаслідок минулих подій, але не визнається, оскільки: немає ймовірності, що вибуття ресурсів, котрі втілюють у собі економічні вигоди, буде необхідним для погашення зобов'язання або суму зобов'язання не можна оцінити достатньо достовірно
П(С)БО 11 «Зобов'язання» [2]	- це зобов'язання, що може виникнути внаслідок минулих подій та існування якого буде підтверджено лише тоді, коли відбудеться або не відбудеться, одна чи більше невизначених майбутніх подій, над якими підприємство не має повного контролю; або теперішнє зобов'язання, що виникає внаслідок минулих подій, але не визнається, оскільки мало ймовірно, що для врегулювання зобов'язання потрібно буде використати ресурси, які втілюють у собі економічні вигоди, або оскільки суму зобов'язання не можна достовірно визначити
ГААР 5 «Облік непередбачених подій» [3]	- це можливе зобов'язання, що виникає внаслідок минулих подій та існування якого може бути підтверджене з настанням або ненастанням однієї або декількох невизначених подій у майбутньому, які не повністю підконтрольні підприємством
ПБО 8/2010 «Оціночні зобов'язання, умовні зобов'язання та умовні активи» [4]	- це зобов'язання, яке виникає у організації внаслідок минулих подій її господарського життя, коли існування у організації зобов'язання на звітну дату залежить від настання (ненастання) однієї або кількох майбутніх невизначених подій не контрольованих організацією
Великий економічний словник [5, с. 562]	- це потенційне зобов'язання, яке може стати реальним, якщо відбудуться певні події (програш у судовому процесі тощо)
Сучасний економічний словник [6, с. 213]	- це потенційне зобов'язання, яке може перетворитися в реальне за певних умов, зокрема, що можуть виникнути в результаті минулих операцій і залежать від майбутніх подій.

Джерело: розроблено автором

Отже, ми встановили, що можна розуміти під економічною категорією «умовне зобов'язання», а тому перейдемо до дослідження категорії «умовний актив». Деякі визначення запропоновані у табл. 2.

Таблиця 2

Трактування категорії «умовний актив»

Джерело	Визначення терміну «умовне зобов'язання»
МСБО 37 «Забезпечення, умовні зобов'язання та умовні активи» [1]	- це можливий актив, який виникає внаслідок минулих подій і існування якого підтвердиться лише після того, як відбудеться, або не відбудеться одна чи кілька невизначених майбутніх подій не повністю контрольованих суб'єктом господарювання
ПБО 8/2010 «Оціночні зобов'язання, умовні зобов'язання та умовні активи» [4]	- це актив, який виникає у організації внаслідок минулих подій її господарського життя, коли існування у організації активу на звітну дату залежить від настання (ненастання) однієї або кількох майбутніх невизначених подій, не контрольованих організацією
Українсько-англійський бізнес словник [7]	- це актив, право володіння яким залежить від того, відбулася чи не відбулася визначена подія

Джерело: розроблено автором

Враховуючи дані трактування терміну вважаємо, що умовний актив – це потенційний актив, який може виникнути в майбутньому під дією певних факторів та подій, а період виникнення та розмір грошової оцінки активу можна наближено прогнозувати. Дане трактування терміну схоже на визначення поняття «умовне зобов'язання».

Відображення умовного активу залежить від ймовірності настання «певної події», яка здатна принести економічну вигоду та може бути ідентифікованою у складі активів підприємства і відповідно відображеною на балансі підприємства.

Також відмітимо, що ці активи або зобов'язання виникли при узгодженні минулих господарських операцій та стануть реальними, якщо відбудеться, або не відбудеться, в майбутньому одна чи кілька невизначених подій. Це визначення включає три основних характеристики непередбачених активів та зобов'язань: наявна обставина; невизначеність кінцевого результату цієї обставини; вирішення невизначеності на основі однієї або кількох майбутніх подій.

Отже, у ході дослідження з'ясовано сутність дефініцій термінів «умовне зобов'язання» та «умовний актив».

Список використаних джерел:

1. МСБО 37 «Забезпечення, умовні зобов'язання та умовні активи від 01.01.2012 № 929_051 [Електронний ресурс] / Сайт Верховної Ради України. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua>.

2. П(С)БО 11 «Зобов'язання» від 31.01.2000 № 20 [Електронний ресурс] / Сайт Верховної Ради України. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua>.
3. GAAP 2009 A guide to IFRS reporting Second edition Principal authors: Phil Barden, Veronica Poole, Norma Hall, Ken Rigelsford, Andrew Spooner Deloitte. Lexis Nexis – 2620 p.
4. ПБО 8/2010 «Оціночні зобов'язання, умовні зобов'язання та умовні активи» від 13.12.2010 № 167н [Електронний ресурс] / Сайт Міністерства фінансів Російської Федерації. – Режим доступу: <http://www.minfin.ru>.
5. Большой экономический словарь / под ред. А.Н. Азрилияна. – 4-е изд. доп. и перераб. – М.: Институт новой экономики, 1999. – 1248 с.
6. Райзберг Б.А. Современный экономический словарь / Б.А. Райзберг, Л.Ш. Лозовский, Е.Б. Стародубцева. – М.: ИНФРА-М, 1996. – 496 с.
7. Українсько-англійський бізнес словник [Електронний ресурс] / Сайт навчальних матеріалів по англійській мові. – Режим доступу: <http://www.classes.ru>.

Збирун Д.В.

студент;

Науковий керівник: Нужна О.А.

кандидат економічних наук, доцент,

Луцький національний технічний університет

РОЛЬ ФІНАНСОВОГО АНАЛІЗУ У ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

В умовах ринкової економіки підприємство здійснює свою діяльність, але існуюча конкуренція змушує продавця (виробника) враховувати інтереси й побажання покупців і виробляти продукцію, яка їм потрібна, за доступною ціною та хорошою якістю. Підприємство, яке не може адаптуватися на ринку, не має змоги оплатити вартості товару, робіт та послуг, розрахуватись з бюджетом, а через те наражається на небезпеку примусового продажу свого майна, що в кінцевому результаті може призвести до банкрутства. Отже, щоб цьому запобігти, підприємство мусить постійно стежити за ситуацією на ринку і забезпечувати високу конкурентоспроможність своєї продукції.

Одним із інструментів з'ясування реальної конкурентоспроможності є аналіз фінансового стану та результатів діяльності підприємства. Аналіз підприємства є постійною необхідністю, бо не можна вести господарство без аналізу його доходів і витрат [1, с. 328].

Закони ринкової економіки диктують свої правила і тому у керівників повинний бути відповідний спосіб мислення та поведінки. Вони повинні забезпечувати таку безперервну роботу, при якій кожна вкладена в підприємство гривня давала б найвищий прибуток. Щоб забезпечити це, необхідно постійно аналізувати фінансовий стан, проводити обґрунтоване наукове дослідження фінансових відносин і руху фінансових ресурсів у процесі господарської і торговельної діяльності кожного підприємства.

Фінансовий аналіз – це ефективний інструмент оцінювання і прогнозування фінансового стану та результатів діяльності підприємства на основі документів, які відображають ці процеси.